ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ସର୍ବପ୍ରାଚୀନ ସମାଜ

ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ବିଦ୍ୟାଳୟର କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସଂଗ୍ରହାଳୟର ବିଭିନ୍ନ କୋଠରୀ ପିଲାମାନେ ବୁଲି ଦେଖିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପଥର ବିଭିନ୍ନ କାଚବାକ୍ସ ଭିତରେ ଯତ୍ନର ସହିତ ରଖାଯାଇଥିବା ଦେଖିଲେ । ଏହା ଦେଖି ବିକାଶ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, ''ସାର, ଏହି ସାଧାରଣ ପଥରଗୁଡ଼ିକୁ ଏଭଳି ଯତ୍ନର ସହିତ ରଖାଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ?'' ଏହା ଶୁଣି ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ,

''ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ତଳେ ବଣମଣିଷ ସଦୃଶ ନୃବାନରରୁ ଆଦିମାନବର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି କେବଳ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥିଲା । ଭୋକ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା ପାଇଁ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ମାରି ତାହାର କଞ୍ଚା ମାଂସ ଖାଉଥିଲା । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଶିକାର ବା ଫଳମୂଳର ଅଭାବ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଉଥିଲା । ବସ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବହାର ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣାନଥିଲା । ତେଣୁ ଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ ବୁଲୁଥିଲା । କଥା କହି ଶିଖି ନଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ଠାର ବା ସଙ୍କେତ ମାଧ୍ୟମରେ ମନର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲା । ଏହିପରି ଯାଯାବର ଜୀବନଯାପନ କରିବା ତା'ପକ୍ଷେ କଷ୍ଟକର ଓ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।''

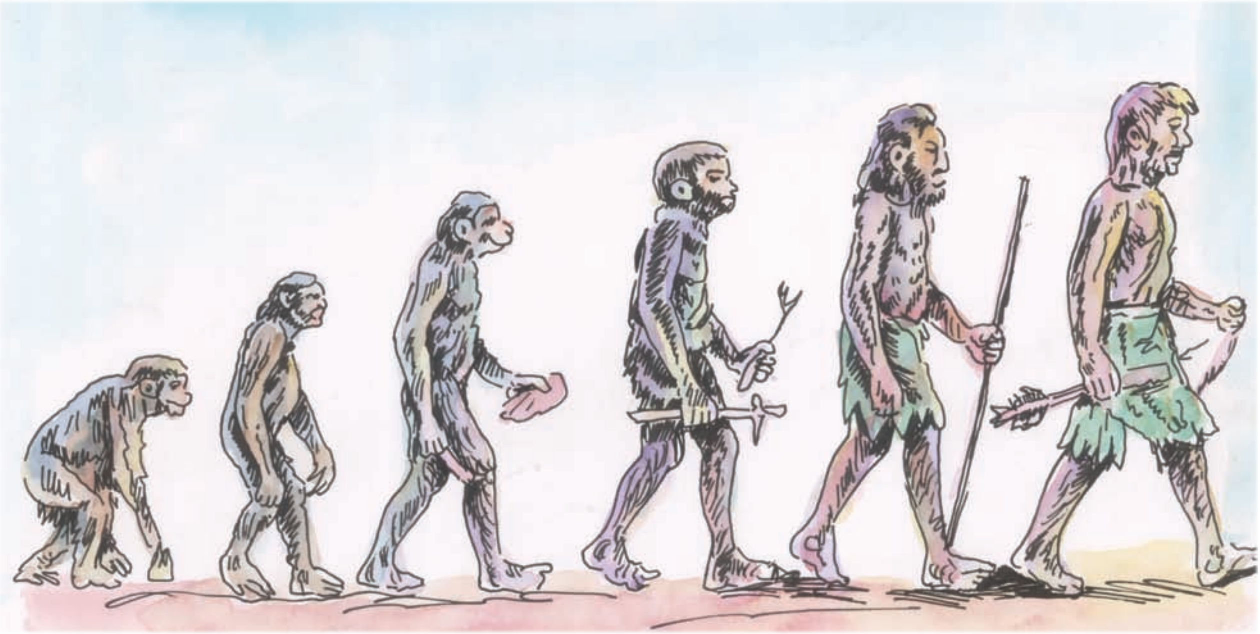

ମନୁଷ୍ୟର କ୍ରମବିକାଶ

ବଣ ମଣିଷ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ମଣିଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କି କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛ, ଲେଖ ।

ନିଜ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ସେ ପଥରକୁ ବ୍ୟବହାର କଲା । ବହୁ ଦିନ ଧରି ପଥର ହିଁ ଥିଲା ତା'ର ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଜିନିଷ । ଏହା ଥିଲା ତା'ର ପ୍ରଧାନ ଅସ୍ତ୍ର । ତେଣୁ ଏ ଯୁଗକୁ 'ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ' କୁହାଯାଏ । ପ୍ରସ୍ତର ନିର୍ମିତ ହାତହତିଆର ବ୍ୟବହାରକୁ ନେଇ ଏ ଯୁଗକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯଥା: (କ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ (ଖ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ ।

(କ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ :

ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗରେ ମନୁଷ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତରକୁ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ବାଛିଥିଲା । ଏମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଚିକ୍କଣ ବା ସୁନ୍ଦର ନଥିଲା । ତେଣୁ ଏ ଯୁଗକୁ ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ କୁହାଗଲା । ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଓ ଯାଯାବର ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ ଏଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟକୁ କେତୋଟି ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନେ କିଛି ସମୟ ରହୁଥିଲେ, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଫଳମୂଳ ଓ ଶିକାରର ଅଭାବ ଦେଖାଦେଲେ ସେମାନେ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଋତୁ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ଗଛରେ ବିଭିନ୍ନ ଫୁଲଫଳ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଋତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁସାରେ ସେମାନେ ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲେ । ତୃତୀୟରେ, ପ୍ରଚୁର ଜଳ ଓ ଉର୍ବର ଚାରଣ ଭୂମି ପାଇଁ ନଦୀ କୂଳ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥଳୀ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ପଶୁ ଶିକାର ପାଇଁ ଏମାନେ ଗୋଟିଏ ନଦୀ କୂଳରୁ ଅନ୍ୟ ନଦୀ କୂଳକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ଆଦିମାନବମାନେ କାହିଁକି ପଥର ତିଆରି ହାତହାତିଆର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଚିନ୍ତା କରି ଲେଖ ।

ହାତହତିଆର :

ପଞ୍ଜାବର ସୋନ ନଦୀ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ବିଲା ନଦୀ ଉପତ୍ୟକା ଓ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ମାଳଭୂମିର କେତେକ ସ୍ଥାନରୁ ସେ ସମୟର ତିଆରି ପଥରର କୁରାଢ଼ି, କାଙ୍କ ଓ ବର୍ଚ୍ଛା ଆଦି ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନେ ଖୋଳିବା, କାଟିବା, ଛେଚିବା ଓ ଶିକାର କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବାର ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ସେମାନଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସୁନ୍ଦର ବା ଚିକ୍କଣ ନଥିଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସହଜରେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଶିକାର କରି ପାରୁଥିଲେ ଓ ଗଛରୁ ବକ୍କଳ କାଢ଼ି ପାରୁଥିଲେ ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କର ଛାଲ ଉତାରି ପାରୁଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏମାନେ ଏକ ଶକ୍ତ ପଥରର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ । ଏହି ପଥରକୁ ପିଟିବା, ଛେଚିବା ଓ ଘଷିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଲେ । ଚେନ୍ନାଇ ନିକଟରୁ ଶକ୍ତ ପଥରରେ ତିଆରି ସେ ଯୁଗର ହାତୁଡ଼ି ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି ।

ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ହାତ ହତିଆର

ବସ୍ତ୍ର ଓ ବାସଗୃହ :

ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗରେ ମନୁଷ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲା ଓ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ

ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା। ଭୋକ ଲାଗିଲେ ସେ ଖାଉଥିଲା। ଶୀତ ଓ ଖରାରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା ପାଇଁ ଶରୀରକୁ ଆବୃତ କରିପାରୁନଥିଲା। କାଳକ୍ରମେ ସେ ପଶୁ ଚମଡ଼ା ବା ଗଛର ବକ୍‌କଳକୁ ବସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରି ଶିଖିଲା। ଜୀବଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଗଛର କୋରଡ଼ ଓ ପାହାଡ଼ର ପ୍ରାକୃତିକ ଗୁମ୍ଫାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଉଥିଲା।

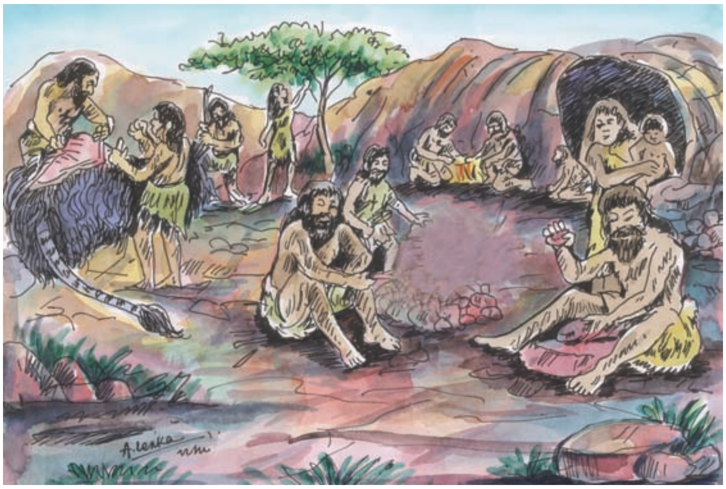

ଆଦିମାନବ

ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର :

ଏ ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ପଥର ସହିତ ପଥର ଘଷି ହୋଇ ନିଆଁ ବାହାରିବା ଦେଖିଲା। ସେହି ନିଆଁ ଗଛ, ପତ୍ର ଓ ଡାଳକୁ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଦେବା ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲା। ତେଣୁ ଜାଳିବା ପାଇଁ ଏହି କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ କରି ନିଆଁ ବାହାର କଲା। ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର ତା'ର ଜୀବନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲା।

ନିଆଁର ଉଦ୍ଭାବନ

୧. ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଶରୀରକୁ ଶୀତ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଲା।

୨. ନିଆଁର ଆଲୋକ ସାହାଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଲା।

୩. ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ପଶୁ ମାଂସ ପୋଡ଼ି ଖାଇଲା । କଞ୍ଚା ମାଂସଠାରୁ ପୋଡ଼ା ମାଂସର ସ୍ୱାଦ ଅଧିକ,ତାହା ସେ ଜାଣିପାରିଲା।

ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର କେତେକ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜମିଥିବା ପାଉଁଶରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଏ ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟ ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର ଜାଣିଥିଲା।

ଚିତ୍ରକଳା :

ବିଭିନ୍ନ ଗୁମ୍ଫାରୁ ଏ ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଚିତ୍ରକଳାର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଛି। ଫ୍ରାନସ୍, ସ୍ପେନ୍, ଇଟାଲୀ ଓ ଜର୍ମାନୀର ବିଭିନ୍ନ ଗୁମ୍ଫା ଓ ପାହାଡ଼ରେ ବିଭିନ୍ନ ପଶୁପକ୍ଷୀ, ବଳଗାହରିଣ ଶିକାର, ଧାବମାନ ବଣ ମଇଁଷି ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଚିତ୍ରମାନ ଅଙ୍କାଯାଇଛି। ଓଡ଼ିଶାର ଗୁଡ଼ହାଣ୍ଡି, ବିକ୍ରମଖୋଲ, ମାଣିକମଡ଼ା, ଯୋଗୀମଠ ଇତ୍ୟାଦି ପାହାଡ଼ରେ ଏହି ଚିତ୍ରକଳା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ।

ଆମ ଦେଶର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଶିକାର କରି ଓ ଫଳମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ଯାଯାବର ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । କେରଳରେ ବାସକରୁଥିବା ପାଣ୍ଡାରାମ, ଓଡ଼ିଶାର କୋରାପୁଟର ବଣ୍ଡା ଜାତିର ଆଦିବାସୀମାନେ ସେହି ପ୍ରାଚୀନ ସଂସ୍କୃତି ନେଇ ଏବେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି ।

ଆଦି ମାନବର ଚିତ୍ରକଳା

(ଖ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ:

ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷର ଯାଯାବର ଜୀବନଯାପନ କଲାପରେ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ ବସବାସ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ହଠାତ୍ ଦିନେ ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲା, ମଞ୍ଜି ମାଟି ଭିତରେ ପୋତିହେଲା ପରେ ପାଣି ପାଇ ଗଛରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । ଏହିଠାରୁ ହିଁ କୃଷିର ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ତାକୁ ଆଉ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । କାଳକ୍ରମେ ସେ ନଦୀକୂଳମାନଙ୍କରେ କୁଡ଼ିଆ କରି ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ବସବାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଗହମ, ଯଅ, ଧାନ, ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ଚାଷ କରି ଶିଖିଲା ।

ପଶୁପାଳନ:

କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ପଶୁପାଳନ ଆରମ୍ଭ କଲା । ପ୍ରଥମେ ଶିକାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ କୁକୁର ପାଳନ କଲା । ପରେ ପରେ ଗାଈ,ମେଣ୍ଢା, ଛେଳି ଆଦି ପଶୁମାନଙ୍କୁ ପାଳନ କଲା । ଘୋଡ଼ା ଓ ଗଧମାନଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମାଲପରିବହନ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଲା । ନଦୀକୂଳମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଚୁର ଜଳ ଓ ଉର୍ବର ମାଟି ଥିବାରୁ ତାକୁ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ହେଲା । ପଶୁପାଳନ ଦ୍ୱାରା ସେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଉପକାର ପାଇପାରିଲା ।

ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ପଶୁପାଳନ

- ପଶୁମାନଙ୍କଠାରୁ ପାଉଥିବା କ୍ଷୀର ଓ ମାଂସକୁ ଖାଦ୍ୟରୂପେ ବ୍ୟବହାର କଲା ।
- ପୋଷାକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ପଶୁଚମଡ଼ା ଓ ମେଣ୍ଢାର ଲୋମ ବ୍ୟବହାର କଲା ।
- ଗଧ, ଘୋଡ଼ା ଓ ବଳଦମାନଙ୍କୁ ମାଲପରିବହନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କଲା ।
- ପଶୁମାନଙ୍କ ଗୋବରକୁ ସାର ରୂପେ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର କଲା ।

ଚକର ବ୍ୟବହାର :

ଚକର ବ୍ୟବହାର ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ଏକ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲା। ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାଟିପାତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିପାରିଲେ। କାଳକ୍ରମେ ଚକକୁ ଗାଡ଼ିରେ ବ୍ୟବହାର କରି ମାଲପରିବହନ ଶୀଘ୍ର ଓ ସୁବିଧାରେ କରିପାରିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ଚକ ସେମାନଙ୍କୁ ତନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା। ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସୂତାକାଟି ପାରିଲେ ଓ ଲୁଗା ବୁଣି ପାରିଲେ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଚକକୁ ଆମେ କି କି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛୁ, ତାହାର ଏକ ତାଲିକା କର।

ମାଟିପାତ୍ର :

ଭାରତର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଏଯୁଗର ଲୋକମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାଟିପାତ୍ରର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲେ ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ଏହି ପାତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନେ ରାନ୍ଧିବା ଓ ଶସ୍ୟ ସାଇତି ରଖିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ।

ହାତହତିଆର :

ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ହାତହତିଆର

ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଉନ୍ନତ, ସୁନ୍ଦର, ଧାରୁଆ ଓ ଚିକ୍‌କଣ ଥିଲା। ତେଣୁ ଏହି ଯୁଗକୁ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗରେ ନାମିତ କରାଯାଏ । ଶିକାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା। ପଥର ଓ ଅସ୍ଥିର କାଠବେଣ୍ଟ ଲଗା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର, ବାଉଁଶର ଧନୁ ଓ ପାତିଆର ଗୁଣ ଆଦି ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବାର ସୂଚନା ମିଳେ। ଏହାଛଡ଼ା ସେମାନେ ହାଡ଼ରୁ ତିଆରି ଛୁଞ୍ଚି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ଚମଡ଼ାରୁ ତିଆରି ଲୁଗା ସିଲେଇ କରିବାରେ ତାହା ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲା। ଓଡ଼ିଶାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର କୁଚେଇ, କୁଳିଅଣା, ବଇଦିପୁର ପ୍ରଭୃତି କେତେକ ଯାଗାରୁ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ହାତ ହତିଆର ମିଳିଛି।

ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିକ୍‌କଣ ଓ ଧାରୁଆ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସମୟର ଲୋକମାନେ ପଥରକୁ କଣ କରିଥିବେ ଲେଖ ?

ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ :

ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ ପ୍ରକୃତିର ଉପାସକ ଥିଲେ। ତେଣୁ ପ୍ରକୃତିର ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ଯେପରିକି ନଦୀ, ପର୍ବତ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବୃକ୍ଷ ଆଦିକୁ ପୂଜା କରୁଥିଲେ। ସେମାନେ ପରଜନ୍ମରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ। ବ୍ୟକ୍ତି ମରିଗଲେ ତା' ସହିତ ସେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ହାତହତିଆର ପୋତି ଦେଉଥିଲେ।

କାଳକ୍ରମେ ଏ ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ବା ଦଳଗତ ଜୀବନଯାପନ କଲା । ଅବସର ସମୟରେ ନିଜକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କଲା । ନିଜ ନିଜ ଦଳ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ଦଳପତି ରୂପେ ବାଛିଲେ ଓ ତା'ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାନି ଚଳିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ସମୟ ସହିତ ତାଳଦେଇ ମନୁଷ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ୫୦ଟି ଶବ୍ଦରେ ଦିଅ ।

କ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ କିପରି ଥିଲା ?

ଖ) ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର ଜାଣିବା ଦ୍ୱାରା ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ କିଭଳି ଉପକୃତ ହେଲେ ?

ଗ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ ହାତହତିଆର କେଉଁ କେଉଁ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ?

ଘ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଓ ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

ଙ) ଆଦିମାନବ କେଉଁ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ପାଳୁଥିଲା ଓ ସେହି ପଶୁମାନଙ୍କଠାରୁ କି ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ପାଉଥିଲା ?

ଚ) ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ନଦୀକୂଳରେ ବସବାସ କରିବା ପାଇଁ କାହିଁକି ଚାହିଁଲା ?

୨. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୩୦ଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

କ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ କିପରି କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ କ'ଣ ଚାଷ କରୁଥିଲେ ?

ଖ) ଚକର ବ୍ୟବହାର କରି ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ କ'ଣ କ'ଣ କାମ କଲେ ?

ଗ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ ଓ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲା ?

ଘ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ ଗୋଟିଏ ନଦୀକୂଳରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନଦୀକୂଳକୁ ଯାଉଥିଲେ କାହିଁକି ?

ଙ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ ପ୍ରକୃତିର ଉପାସକ ଥିଲେ ବୋଲି କିପରି ଜାଣିବା ?

୩. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖ ।

କ) ଆଦିମାନବ ତା'ର ରହିବା ସ୍ଥାନ କାହିଁକି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲା ?

ଖ) ଭୋକଦାଉରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା ପାଇଁ ଆଦିମାନବ କ'ଣ କରୁଥିଲା ?

ଗ) ଆଦିମାନବ ଋତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁସାରେ କାହିଁକି ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲେ ?

ଘ) ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ କ'ଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ?

ଙ) ଭାରତର କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ହାତହତିଆର ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି ?

ଚ) ଶକ୍ତ ପଥରର ସନ୍ଧାନ ପାଇବାପରେ ଆଦିମାନବ ତାକୁ କେଉଁ କାମରେ ଲଗାଇଲେ ?

ଛ) ଆଦିମାନବ କେଉଁ କେଉଁ ଜିନିଷକୁ ବସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲା ?

ଜ) ଜୀବଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା ପାଇଁ ଆଦିମାନବ କେଉଁଠାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଉଥିଲା ?

ଝ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଆଦିମାନବ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଚିତ୍ରକଳାର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଛି ?

ଞ) ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ହାତହତିଆର ମିଳିଛି ?

୪. ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର।

କ) ପୁରାତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନଙ୍କର ଚିତ୍ରକଳାର ସନ୍ଧାନ .... ରୁ ମିଳିଛି ।
(ପଥର, ଗୁମ୍ଫା, ପାହାଡ଼, କୁଡ଼ିଆ)

ଖ) ବର୍ତ୍ତମାନ କେରଳର ....ମାନେ ଯାଯାବର ଜୀବନଯାପନ କରୁଅଛନ୍ତି।
(ପାଣ୍ଡାରାମ, ବଣ୍ଡା, ପରଜା, ଜୁଆଙ୍ଗ)

ଗ) ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ଲୋକମାନେ ମାଲ ପରିବହନ ପାଇଁ .... କୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ।
(ମହିଷି, ଘୋଡ଼ା, ହାତୀ, ହରିଣ)

ଘ) ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗର ମଣିଷକୁ ଚକ ବ୍ୟବହାର.........କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା।
(କୃଷି, ଶିକାର, ପରିବହନ, ଗୃହନିର୍ମାଣ)

ଙ) ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରଥମେ .... ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହି ଶିଖିଲା।
(ପାର୍ବତ୍ୟାଞ୍ଚଳ, ନଦୀକୂଳ, ବଣଜଙ୍ଗଲ, ବରଫାବୃତ ଅଞ୍ଚଳ)

୫. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦସହିତ 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାଛି ଯୋଗ କର।

'କ' ସ୍ତମ୍ଭ	'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭ
ଗୁମ୍ଫା	ପୋଷାକ
କୁକୁର	ସାର
ପଶୁଚମଡ଼ା	ଗୃହନିର୍ମାଣ
ଗୋବର	ଶିକାର କାର୍ଯ୍ୟ
ଚକ	ପରିବହନ
	ଆଶ୍ରୟ

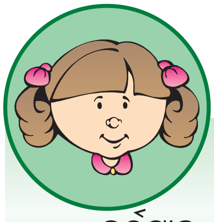

ତୁମପାଇଁ କାମ :

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଚକକୁ ଆମେ କି କି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛୁ, ତାହାର ଏକ ତାଲିକା କର।